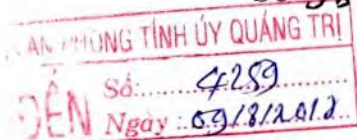

Hà Nội, ngày 04 tháng 8 năm 2017

Số 38 -HD/BTGTW

HƯỚNG DẪN

Công tác tuyên truyền và tổ chức đợt sinh hoạt chính trị tư tưởng kỷ niệm 100 năm Cách mạng Tháng Mười Nga (7/11/1917 - 7/11/2017)

Thực hiện ý kiến chỉ đạo của Ban Bí thư Trung ương Đảng (tại Công văn số 3581-CV/VPTW ngày 23-3-2017 của Văn phòng Trung ương Đảng) về việc tổ chức kỷ niệm một số ngày lễ lớn và sự kiện lịch sử quan trọng trong 2 năm 2017 - 2018, Ban Tuyên giáo Trung ương hướng dẫn công tác tuyên truyền và tổ chức đợt sinh hoạt chính trị tư tưởng kỷ niệm 100 năm Cách mạng Tháng Mười Nga (7/11/1917 - 7/11/2017) như sau:

I. MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

- Tổ chức đợt tuyên truyền và sinh hoạt chính trị tư tưởng sâu rộng, làm cho cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân nhận thức sâu sắc ý nghĩa to lớn của Cách mạng Tháng Mười Nga trong lịch sử nhân loại, qua đó giáo dục ý thức, bản lĩnh chính trị, lập trường tư tưởng kiên định mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội; củng cố lòng tin vào sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý và điều hành của Nhà nước, tạo ra động lực mới trong quá trình thực hiện Nghị quyết Đại hội XII của Đảng.

- Việc tổ chức các hoạt động kỷ niệm phải được tiến hành với hình thức phong phú, đa dạng, sáng tạo, hiệu quả và tiết kiệm, gắn với các sự kiện chính trị của đất nước, địa phương, bộ, ngành.

II. NỘI DUNG TUYÊN TRUYỀN VÀ SINH HOẠT CHÍNH TRỊ TƯ TƯỞNG

1. Tuyên truyền khẳng định tầm vóc, ý nghĩa lịch sử và thời đại của Cách mạng Tháng Mười Nga đối với phong trào cách mạng thế giới và cách mạng Việt Nam; chỉ ra những bài học kinh nghiệm của Cách mạng Tháng Mười Nga; nguyên nhân dẫn đến sự sụp đổ của hệ thống xã hội chủ nghĩa ở Liên Xô và các nước Đông Âu; bài học đối với sự nghiệp cách mạng và công tác xây dựng Đảng của Việt Nam.

2. Làm rõ những thành tựu của chủ nghĩa xã hội hiện thực trong 100 năm qua, nhất là những thành tựu trong quá trình cải cách, đổi mới ở các nước xã hội chủ nghĩa; những đóng góp của các nước xã hội chủ nghĩa cho hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ, văn minh và tiến bộ xã hội; sự hợp tác giữa các nước xã hội chủ nghĩa với các nước trên thế giới trong bối cảnh toàn cầu hóa; khẳng định mặc dù chủ nghĩa xã hội hiện thực vẫn đang đứng trước nhiều khó khăn, thử thách lớn,

nhưng con đường được mở ra từ Cách mạng Tháng Mười Nga vẫn là một xu thế vận động tất yếu của lịch sử nhân loại.

3. Khẳng định những thành tựu to lớn trong công cuộc đổi mới đất nước ta là kết quả của sự vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin vào điều kiện cụ thể của Việt Nam; Đảng, Nhà nước và nhân dân ta kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội.

4. Đấu tranh, phản bác các thông tin, quan điểm sai trái, phủ nhận ý nghĩa lịch sử của Cách mạng Tháng Mười Nga đi tới xóa bỏ chủ nghĩa Mác - Lênin; đồng thời vạch trần âm mưu, thủ đoạn lợi dụng các vấn đề trong nước, chống phá cách mạng Việt Nam, chia rẽ, gây mất đoàn kết nội bộ, làm suy giảm lòng tin của nhân dân đối với Đảng, Nhà nước.

III. TỔ CHỨC THỰC HIỆN

1. Ban Tuyên giáo Trung ương

- Chủ trì, phối hợp với Hội đồng Lý luận Trung ương biên soạn và ban hành hướng dẫn, đề cương tuyên truyền kỷ niệm; phối hợp với Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh và Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam tổ chức Hội thảo khoa học cấp quốc gia với chủ đề "*100 năm Cách mạng Tháng Mười Nga và Chủ nghĩa xã hội hiện thực - giá trị lịch sử và ý nghĩa thời đại*" trong tháng 10/2017.

- Mời chuyên gia, các nhà khoa học báo cáo tại Hội nghị báo cáo viên Trung ương tháng 10/2017 theo chủ đề sinh hoạt chính trị tư tưởng "*Ý nghĩa lịch sử và tác động của Cách mạng Tháng Mười Nga, của chủ nghĩa xã hội hiện thực đối với cách mạng Việt Nam trong giai đoạn hiện nay*".

2. Thành phố Hà Nội chủ trì, phối hợp với các ban, bộ, ngành liên quan tổ chức Lễ kỷ niệm 100 năm Cách mạng Tháng Mười Nga cấp quốc gia tại Cung Văn hóa Lao động Hữu nghị Việt Xô; lãnh đạo Đảng, Nhà nước đọc diễn văn kỷ niệm.

3. Các tỉnh ủy, thành ủy, đảng ủy trực thuộc Trung ương, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội chỉ đạo các cấp ủy trực thuộc tổ chức đợt sinh hoạt chính trị tư tưởng với chủ đề: "*Ý nghĩa lịch sử và sự tác động của Cách mạng Tháng Mười Nga, của chủ nghĩa xã hội hiện thực đối với cách mạng Việt Nam trong giai đoạn hiện nay*".

- Hình thức: Lồng ghép vào nội dung sinh hoạt chi bộ, sinh hoạt của các tổ chức chính trị - xã hội trong tháng 10/2017.

- Nội dung sinh hoạt theo Đề cương do Ban Tuyên giáo Trung ương ban hành (gửi kèm theo Hướng dẫn này); chú trọng liên hệ sâu sắc với thực tiễn của cơ quan, đơn vị, làm rõ trách nhiệm của mỗi tổ chức, cá nhân trong việc bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh.

- Trung ương Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội sinh viên Việt Nam phối hợp với Hội đồng Lý luận Trung ương, các Học viện, Viện nghiên cứu tổ chức các diễn đàn thanh niên, hội thảo, tọa đàm về chủ đề nêu trên trong các trường đại học, cao đẳng, trung học chuyên nghiệp và các cấp Đoàn.

4. Ban Cán sự đảng Bộ Thông tin và Truyền thông phối hợp với Ban Tuyên giáo Trung ương chỉ đạo các cơ quan báo chí tổ chức phát thanh, truyền hình trực tiếp Lễ kỷ niệm; đưa tin trước, trong và sau Lễ kỷ niệm; chỉ đạo các nhà xuất bản tổ chức biên soạn, phát hành các ấn phẩm tuyên truyền về 100 năm Cách mạng Tháng Mười Nga; theo dõi, kiểm tra và xử lý nghiêm các vi phạm trong việc đăng tải, phổ biến thông tin, quan điểm sai trái.

5. Ban Cán sự đảng Bộ Ngoại giao chủ trì, phối hợp với Liên hiệp các tổ chức hữu nghị Việt Nam, Hội Hữu nghị Việt - Nga tổ chức các hoạt động gặp mặt nhân chứng, giao lưu, tọa đàm về chủ đề Cách mạng Tháng Mười Nga; chỉ đạo cơ quan đại diện Việt Nam ở nước ngoài tổ chức các hoạt động kỷ niệm với hình thức phù hợp, trong đó chú trọng thông tin tuyên truyền về ý nghĩa lịch sử của Cách mạng Tháng Mười Nga và những thành tựu trong công cuộc đổi mới đất nước; nắm tình hình tổ chức các hoạt động kỷ niệm ở nước Nga và các nước trên thế giới.

6. Ban Cán sự đảng Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch chỉ đạo, hướng dẫn ngành dọc và các đơn vị chức năng tổ chức hoạt động tuyên truyền, triển lãm, văn hóa, nghệ thuật, thể thao, cổ động trực quan,... phục vụ nhân dân trong dịp kỷ niệm trên tinh thần hướng mạnh về cơ sở, nhất là ở những cơ quan, đơn vị có đông cán bộ, chuyên gia Nga đang lao động và công tác.

7. Các cơ quan thông tấn, báo chí

- Chủ động phối hợp với các cơ quan liên quan xây dựng kế hoạch, chương trình tuyên truyền bằng nhiều hình thức, như: mở chuyên trang, chuyên mục, các bài xã luận, chuyên luận, nghiên cứu với nội dung sâu sắc; tổ chức diễn đàn trao đổi về ý nghĩa của Cách mạng Tháng Mười Nga; các bài viết, phóng sự, phản ánh các hoạt động tuyên truyền về kỷ niệm 100 năm Cách mạng Tháng Mười Nga.

- Đài Tiếng nói Việt Nam, Đài Truyền hình Việt Nam tổ chức phát thanh và truyền hình trực tiếp Lễ kỷ niệm, tổ chức phát sóng phim tài liệu về 100 năm Cách mạng Tháng Mười Nga vào dịp kỷ niệm, trong khung giờ phù hợp; Đài Phát thanh - Truyền hình các tỉnh, thành phố tổ chức tiếp sóng.

8. Ban tuyên giáo các tỉnh ủy, thành ủy, đảng ủy trực thuộc Trung ương và Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội

- Tham mưu cho cấp ủy tổ chức đợt sinh hoạt chính trị tư tưởng sâu rộng trong các tổ chức Đảng; chỉ đạo, định hướng nội dung thông tin tuyên truyền và phối hợp với các cơ quan liên quan tổ chức các hoạt động kỷ niệm; biên soạn và phát hành các tài liệu tuyên truyền trong cán bộ, đảng viên và nhân dân; thường

xuyên theo dõi, nắm bắt công tác tuyên truyền trên báo chí, các phương tiện cổ động trực quan để có chỉ đạo kịp thời và báo cáo về Ban Tuyên giáo Trung ương thông qua Vụ Tuyên truyền.

- Mời các chuyên gia, các nhà khoa học báo cáo tại Hội nghị báo cáo viên các tỉnh ủy, thành ủy, đảng ủy trực thuộc Trung ương trong tháng 10/2017 theo chủ đề sinh hoạt chính trị tư tưởng.

- Biên tập, đưa nội dung về kỷ niệm 100 năm Cách mạng Tháng Mười Nga vào bản tin, tài liệu sinh hoạt chi bộ trong tháng 10/2017.

V. MỘT SỐ KHẨU HIỆU TUYÊN TRUYỀN

1. Nhiệt liệt chào mừng 100 năm Cách mạng Tháng Mười Nga vĩ đại!
2. Tinh thần Cách mạng Tháng Mười Nga bất diệt!
3. Tiếp tục đẩy mạnh công cuộc đổi mới, xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa!
4. Chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh là nền tảng tư tưởng, kim chỉ nam cho hành động của Đảng!
5. Kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, vận dụng sáng tạo và phát triển phù hợp với thực tiễn Việt Nam!
6. Tất cả vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh! *luu*

Nơi nhận:

- Ban Bí thư (để b/c),
- VP Trung ương Đảng, VP Chủ tịch nước, VP Quốc hội, VP Chính phủ,
- Các tỉnh ủy, thành ủy, Đảng ủy trực thuộc TW,
- Bộ Văn hóa - Thể thao và Du lịch, Bộ Thông tin và Truyền thông, Bộ Ngoại giao,
- Trung ương các tổ chức chính trị - xã hội,
- Ban Tuyên giáo các tỉnh ủy, thành ủy, đảng ủy trực thuộc TW,
- Hội Nhà báo Việt Nam,
- Các báo, đài TW,
- Lãnh đạo Ban,
- Các Vụ, đơn vị trong Ban,
- Vụ Tuyên truyền (05),
- Lưu HC.

**K/T TRƯỞNG BAN
PHÓ TRƯỞNG BAN**

**BAN
TUYÊN GIÁO**

Luah

Lâm Phương Thanh

ĐỀ CƯƠNG
TUYÊN TRUYỀN VÀ SINH HOẠT CHÍNH TRỊ TƯ TƯỞNG KỶ NIỆM
100 NĂM CÁCH MẠNG THÁNG MƯỜI NGA (7/11/1917 – 7/11/2017)

I. KHÁI QUÁT HOÀN CẢNH, DIỄN BIẾN VÀ Ý NGHĨA CỦA CÁCH MẠNG THÁNG MƯỜI NGA

1. Hoàn cảnh, diễn biến

- Sau cách mạng dân chủ tư sản tháng Hai 1917, ở Nga tồn tại tình trạng hai chính quyền song song, một bên là Chính phủ lâm thời tư sản và một bên là Xô- viết các đại biểu công nhân và binh sĩ, đứng đầu là Xô- viết Pê-tơ-rô-grát. Trước tình hình đó, V.I.Lênin và Đảng Bôn-sê-vích đã xác định cách mạng Nga là chuyển từ cách mạng dân chủ tư sản sang cách mạng xã hội chủ nghĩa.

- Tháng 4-1917, V.I.Lênin về nước để trực tiếp lãnh đạo cách mạng Nga.

- Đêm 24-10-1917 theo lịch cũ nước Nga (tức đêm 6-11-1917), khởi nghĩa vũ trang nổ ra ở Thủ đô Pê-tơ-rô-grát.

- Ngày 25-10-1917 theo lịch cũ nước Nga (tức ngày 7-11-1917), các lực lượng khởi nghĩa đã làm chủ tình hình ở Thủ đô Pê-tơ-rô-grát, trừ Cung điện Mùa Đông và một vài nơi. Tới 2 giờ 10 phút, rạng sáng 26-10-1917, Cung điện Mùa Đông được giải phóng, các bộ trưởng trong Chính phủ lâm thời bị bắt giữ. Cuộc khởi nghĩa vũ trang tại Pê-tơ-rô-grát kết thúc thắng lợi.

- Ngày 25-10-1917 theo lịch cũ nước Nga (tức ngày 7-11-1917) đã được ghi vào lịch sử là ngày thắng lợi của Cách mạng xã hội chủ nghĩa Tháng Mười vĩ đại.

2. Ý nghĩa lịch sử và thời đại

- Cách mạng Tháng Mười Nga là một trong những sự kiện vĩ đại nhất của thế kỷ XX, đánh dấu một mốc mới trong lịch sử phát triển của nhân loại. Nó đã xóa bỏ các giai cấp bóc lột, tư sản, địa chủ và chế độ người bóc lột người, đưa giai cấp vô sản bị áp bức, bóc lột nặng nề thành giai cấp đứng đầu và làm chủ xã hội; giải phóng nhân dân lao động, đưa người lao động từ thân phận nô lệ trở thành chủ nhân của đất nước.

- Cách mạng Tháng Mười Nga thành công đã dẫn tới sự ra đời nhà nước xã hội chủ nghĩa - nhà nước chuyên chính vô sản đầu tiên trong lịch sử loài người và làm cho chủ nghĩa xã hội từ lý luận trở thành hiện thực trong đời sống chính trị thế giới. Nó báo hiệu quá trình cải tạo thế giới theo chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản đã bắt đầu.

- Cách mạng Tháng Mười Nga đã mở ra một bước ngoặt căn bản trong lịch sử loài người, từ thế giới tư bản chủ nghĩa sang thế giới xã hội chủ nghĩa, mở ra một thời đại mới - thời đại quá độ từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa xã hội trên phạm vi toàn thế giới.

- Cách mạng Tháng Mười Nga đánh đổ chủ nghĩa đế quốc ở ngay “chính quốc”, đồng thời đánh vào hậu phương của nó là các nước thuộc địa của Nga Hoàng, mở ra thời kỳ vùng dậy không gì ngăn cản được của các dân tộc bị áp bức, giành độc lập, tự do, làm lay chuyển hậu phương rộng lớn của chủ nghĩa đế quốc thế giới.

- Cách mạng Tháng Mười Nga thành công đã cổ vũ, lôi cuốn mạnh mẽ phong trào cách mạng giải phóng dân tộc của những nước thuộc địa ở châu Á, châu Phi, châu Mỹ Latinh. Thắng lợi của phong trào cách mạng giải phóng dân tộc và cách mạng xã hội chủ nghĩa ở một loạt nước, như: Ba Lan, Bun-ga-ri, Cộng hòa Dân chủ Đức, Hung-ga-ri, Tiệp Khắc, An-ba-ni, Mông Cổ, Triều Tiên, Cu Ba và Việt Nam đã tạo nên những tiền đề thực tế cho sự ra đời của một hệ thống xã hội mà trước đó chưa từng tồn tại trong lịch sử và chỉ một thời gian ngắn sau khi ra đời – hệ thống các nước xã hội chủ nghĩa đã đóng vai trò chi phối với nhiều quá trình quan trọng của thế giới hiện đại.

- Cách mạng Tháng Mười Nga có ý nghĩa lịch sử và tính chất quốc tế vô cùng sâu rộng; không một cuộc cách mạng nào trong thời đại ngày nay lại không chịu ảnh hưởng sâu xa của Cách mạng Tháng Mười. Nó cho thấy: trong thời đại ngày nay, sự kết hợp tất yếu và tự nhiên giữa cuộc đấu tranh vì dân chủ và cuộc đấu tranh vì chủ nghĩa xã hội, giữa dân chủ và chủ nghĩa xã hội chẳng những là mục tiêu mà còn là động lực mạnh mẽ thúc đẩy tiến bộ xã hội, đưa xã hội loài người tới tự do, công bằng, bình đẳng và văn minh.

II. CÁCH MẠNG THÁNG MƯỜI NGA VÀ CÁCH MẠNG VIỆT NAM

1. Cách mạng Tháng Mười Nga đã chỉ ra con đường giải phóng dân tộc Việt Nam

Đầu thế kỷ XX, các phong trào yêu nước cách mạng Việt Nam đều bị thất bại vì không có đường lối cứu nước đúng đắn. Giữa lúc đó, Lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc – Hồ Chí Minh, sau gần 10 năm bôn ba tìm con đường cứu nước đã tiếp thu được ánh sáng của Cách mạng Tháng Mười.

Tháng 7-1920, khi đọc *Sơ thảo lần thứ nhất những luận cương về vấn đề dân tộc và vấn đề thuộc địa* của V.I.Lênin, Nguyễn Ái Quốc sớm nắm bắt được cốt lõi trong tư tưởng của V.I.Lênin: vô sản tất cả các nước và các dân tộc bị áp bức đoàn kết lại. Luận cương đã giải đáp cho Người về con đường giành độc lập dân tộc và tự do cho đồng bào Việt Nam mà Người đang kỳ công tìm kiếm. Từ đó, Nguyễn Ái Quốc đi đến nhận thức rõ ràng về con đường giải phóng dân tộc của Việt Nam. Người khẳng định rằng, muốn cứu nước và giải phóng dân tộc không có con đường nào khác con đường cách mạng vô sản. Đó là con đường gắn mục tiêu độc lập dân tộc với mục tiêu chủ nghĩa xã hội, gắn cách mạng Việt Nam với xu thế thời đại.

Ngay từ khi Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời (1930), Đảng đã khẳng định đường lối giương cao ngọn cờ độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, coi đó là sợi chỉ đỏ xuyên suốt quá trình cách mạng Việt Nam.

Dưới ánh sáng soi đường của Cách mạng Tháng Mười Nga, với đường lối đúng đắn, Đảng Cộng sản Việt Nam đã lãnh đạo nhân dân ta tiến hành cuộc đấu tranh cách mạng lâu dài, gian khổ, vượt qua muôn vàn khó khăn, thử thách và giành được những thắng lợi vĩ đại: Thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám năm 1945, đập tan ách thống trị của thực dân, phong kiến, lập nên nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, đưa dân tộc ta tiến vào kỷ nguyên độc lập, tự do; thắng lợi của các cuộc kháng chiến chống xâm lược mà đỉnh cao là chiến thắng Điện Biên Phủ năm 1954, Đại thắng mùa Xuân năm 1975, giải phóng dân tộc, thống nhất đất nước; thắng lợi trong cuộc chiến đấu bảo vệ biên giới Tây Nam và biên giới phía Bắc của Tổ quốc; làm tròn nghĩa vụ quốc tế cao cả; tiến hành công cuộc đổi mới đất nước đạt được những thành tựu to lớn và có ý nghĩa lịch sử.

Sau sự sụp đổ mô hình chủ nghĩa xã hội ở Liên Xô và các nước Đông Âu, các thế lực thù địch đã và đang chống phá quyết liệt, mưu toan phủ nhận mọi thành quả Cách mạng Tháng Mười Nga và nền tảng tư tưởng của cuộc cách mạng vĩ đại, đó là chủ nghĩa Mác - Lênin. Những âm mưu, thủ đoạn chống phá chủ nghĩa xã hội của các thế lực thù địch trong nhiều thập kỷ qua càng làm nổi bật tầm vóc và ý nghĩa thời đại của cuộc Cách mạng xã hội chủ nghĩa Tháng Mười Nga vĩ đại.

2. Cách mạng Tháng Mười Nga khởi đầu sự ủng hộ, giúp đỡ to lớn và toàn diện của Đảng, Nhà nước và nhân dân Liên Xô đối với cách mạng Việt Nam

Cách mạng Tháng Mười Nga đã cổ vũ nhân dân Việt Nam đứng lên đấu tranh giải phóng dân tộc, khai sinh ra nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa (nay là nước Cộng hòa xã hội Chủ nghĩa Việt Nam). Cũng từ đó, tình đoàn kết hữu nghị đặc biệt Việt Nam - Liên Xô nảy nở, không ngừng được củng cố và phát triển.

Trong hai cuộc kháng chiến trường kỳ của dân tộc chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ xâm lược, nhân dân Việt Nam đã nhận được sự giúp đỡ to lớn và hiệu quả của Đảng, Chính phủ và nhân dân Liên Xô, đó là một nhân tố quốc tế không thể thiếu trong sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc, thống nhất đất nước.

Trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, nhân dân ta đã nhận được sự ủng hộ, giúp đỡ nhiều mặt của Liên Xô, nhất là trong lĩnh vực củng cố quốc phòng - an ninh.

Những bài học kinh nghiệm chủ yếu của Cách mạng Tháng Mười Nga về vai trò lãnh đạo của giai cấp vô sản; về xây dựng đảng kiểu mới của giai cấp công nhân; về thiết lập và củng cố khối liên minh công nông; về phương pháp bạo lực cách mạng; về xây dựng Nhà nước chuyên chính vô sản... đã được Chủ tịch Hồ

Chí Minh và Đảng Cộng sản Việt Nam vận dụng một cách sáng tạo trong thực tiễn cách mạng Việt Nam.

III. CHỦ NGHĨA XÃ HỘI HIỆN THỰC TẠM THỜI LÂM VÀO THOÁI TRÀO, NGUYÊN NHÂN VÀ BÀI HỌC

Bắt đầu từ cuối những năm 80 của thế kỷ XX, Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa ở Đông Âu bước vào thời kỳ khủng hoảng. Từ tháng 4-1989 trở đi, sự đổ vỡ diễn ra liên tiếp ở các nước Đông Âu. Chỉ trong vòng 2 năm, đến tháng 9-1991, chế độ xã hội chủ nghĩa ở Liên Xô và 6 nước Đông Âu đã bị sụp đổ hoàn toàn. Sự đổ vỡ cũng diễn ra ở Mông Cổ, An-ba-ni, Nam Tư.

Sự sụp đổ chế độ xã hội chủ nghĩa ở Liên Xô và Đông Âu có cả nguyên nhân khách quan và chủ quan, để lại những bài học sâu sắc đối với cách mạng Việt Nam và thế giới.

1. Nguyên nhân

1.1. Nguyên nhân khách quan

- Sau thắng lợi của Cách mạng Tháng Mười Nga, nhân dân Liên Xô đã lĩnh trách nhiệm đi tiên phong khai phá con đường mới, có tính đột phá trong việc xây dựng một chế độ xã hội mới chưa từng có trong lịch sử. Do vậy, những khiếm khuyết nảy sinh trong quá trình xây dựng chủ nghĩa xã hội hiện thực là điều khó tránh khỏi.

- Những thập niên đầu xây dựng chủ nghĩa xã hội, Liên Xô đã có bước tiến vượt bậc, tạo nên nhiều kỳ tích trên tất cả các lĩnh vực chính trị, kinh tế, văn hóa, quốc phòng, khoa học - kỹ thuật, ngoại giao... Động lực của sự phát triển mạnh mẽ ấy chính là bản chất ưu việt của chế độ xã hội chủ nghĩa. Tuy nhiên, ở thời điểm nhất định xuất hiện sự trì trệ trong các lĩnh vực của đời sống xã hội, làm cho nhân dân lao động thiếu tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng, đã tạo thêm cơ hội cho các thế lực thù địch tiến công xóa bỏ chủ nghĩa xã hội.

1.2. Nguyên nhân chủ quan

- Nguyên nhân sâu xa là từ cuối những năm 70 của thế kỷ XX, các nước xã hội chủ nghĩa Đông Âu và Liên Xô bắt đầu lâm vào tình trạng kinh tế - xã hội trì trệ, nhưng những khuyết tật của mô hình kinh tế - xã hội không được nhận thức đầy đủ và sửa chữa tích cực. Thành tựu của cách mạng khoa học - kỹ thuật chưa được khai thác tốt. Trình độ phát triển của lực lượng sản xuất ngày càng tụt hậu xa hơn so với các nền kinh tế tư bản. Tốc độ tăng trưởng kinh tế suy giảm liên tục. Trên thị trường, hàng hóa giá thành cao, giá trị sử dụng thấp làm tăng thêm tình trạng mất cân đối, khan hiếm hàng hóa. Đời sống của các tầng lớp nhân dân gặp nhiều khó khăn. Tình trạng quan liêu, vi phạm dân chủ và dân chủ hình thức đã làm suy giảm nhiệt tình sáng tạo của quần chúng và động lực phát triển của xã hội

Xô-viết. Xu hướng dân tộc chủ nghĩa và ly khai xuất hiện. Các tầng lớp nhân dân giảm niềm tin vào Đảng, Nhà nước Liên Xô.

- Từ năm 1985, Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa Đông Âu bắt đầu tiến hành công cuộc cải tổ nhằm khắc phục tình trạng trì trệ trong sự phát triển kinh tế - xã hội đất nước. Trong quá trình chỉ đạo công cuộc cải tổ, các nhà lãnh đạo Đảng, Nhà nước Liên Xô và các nước xã hội chủ nghĩa Đông Âu đã mắc nhiều sai lầm nghiêm trọng trong đường lối, chính sách cải tổ, đưa cuộc khủng hoảng kinh tế - xã hội đến bên bờ vực thẳm. Lợi dụng tình hình đó, các thế lực đế quốc và phản động quốc tế tăng cường phối hợp tấn công, làm thay đổi hoàn toàn chế độ chính trị - xã hội ở Đông Âu và Liên Xô.

2. Bài học

- Việc thay đổi chế độ chính trị - xã hội ở Đông Âu và Liên Xô đã để lại những bài học lịch sử có ý nghĩa cảnh tỉnh đối với Đảng Cộng sản, những người cách mạng cũng như quần chúng nhân dân lao động thế giới. Trong Cách mạng Tháng Mười Nga, một bài học kinh nghiệm lớn của thành công là phát huy vai trò nhân tố chủ quan trên cơ sở nắm vững các điều kiện khách quan. Các nhân tố chủ quan ở đây là sự chuẩn bị chu đáo về tư tưởng, lý luận, tổ chức và chỉ đạo thực tiễn.

- Lực lượng cách mạng quyết định thắng lợi Cách mạng Tháng Mười Nga là công nhân, nông dân, binh lính. Liên minh chiến lược này bảo đảm cho chế độ xã hội chủ nghĩa tồn tại và phát triển. Công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Liên Xô từ thập kỷ 70 về sau, nhất là trong cải tổ, ngày càng xa rời nguyên tắc liên minh công - nông. Khi có sự cố chính trị xảy ra, công nhân, nông dân, quân đội thờ ơ với Đảng Cộng sản, thậm chí còn xuống đường biểu tình, tham gia binh biến lật đổ chính quyền Xô-viết.

- “Giành chính quyền đã khó nhưng giữ chính quyền lại càng khó hơn”, “Cách mạng phải biết tự bảo vệ và có sức mạnh tự bảo vệ”; cơ sở xã hội tạo ra sức mạnh ấy là mối liên hệ mật thiết giữa Đảng, chính quyền với nhân dân. Bài học lớn từ sự sụp đổ mô hình chủ nghĩa xã hội Xô-viết đã minh chứng quan điểm này của V.I.Lênin. Việc giành, giữ, bảo vệ chính quyền là sự nghiệp của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản, một tổ chức Đảng trong sạch, vững mạnh, một Nhà nước hết lòng phục vụ nhân dân.

- Việc thay đổi chế độ chính trị - xã hội ở Đông Âu và Liên Xô để lại bài học lớn về công tác tư tưởng. Những rối loạn xã hội được bắt đầu từ rối loạn thông tin và phân rã tư tưởng. Tự do báo chí, truyền thông, tự do đa nguyên ý kiến một cách vô nguyên tắc, không có sự quản lý của Nhà nước, không có định hướng tư tưởng chính trị của Đảng Cộng sản. Các cơ quan báo chí, truyền thông phân hóa và đảo chiều, tiến công phủ nhận thành tựu cách mạng và bôi nhọ lịch sử; phủ nhận vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản và vai trò quản lý Nhà nước Xô-viết; tiến công xóa bỏ

nền tảng tư tưởng của chế độ là chủ nghĩa Mác-Lênin. Việc buông lỏng quản lý trận địa tư tưởng, văn hóa, thậm chí dung túng cho sự quá khích của các lực lượng cực đoan, đã dẫn đến hậu quả nghiêm trọng làm rối loạn xã hội.

- Đảng Cộng sản và Nhà nước Liên Xô trong công cuộc cải tổ đã mắc sai lầm nghiêm trọng khi chủ trương “phi chính trị hóa quân đội”. Sự mất phương hướng chính trị của các lực lượng vũ trang Xô-viết không chỉ góp phần quan trọng làm thay đổi chế độ chính trị - xã hội ở Liên Xô, mà còn đe dọa sự tồn vong của cả thế giới khi lực lượng này sở hữu kho vũ khí hạt nhân.

- Trong công cuộc cải tổ, vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản đã bị buông lỏng dẫn đến có nhiều nhượng bộ, thỏa hiệp vô nguyên tắc với các lực lượng chống chủ nghĩa xã hội, tạo điều kiện cho chủ nghĩa đế quốc và phản động quốc tế câu kết với các lực lượng đối lập trong nước gây bạo loạn phản cách mạng, thực hiện thành công chiến lược “diễn biến hòa bình”.

IV. KẾ THỪA NHỮNG GIÁ TRỊ CỦA CÁCH MẠNG THÁNG MƯỜI NGA, VIỆT NAM KIÊN ĐỊNH MỤC TIÊU, LÝ TƯỞNG CỦA ĐẢNG, TIẾP TỤC ĐẨY MẠNH TOÀN DIỆN, ĐỒNG BỘ CÔNG CUỘC ĐỔI MỚI, ĐƯA ĐẤT NƯỚC PHÁT TRIỂN NHANH VÀ BỀN VỮNG

1. Trong giai đoạn hiện nay, cuộc đấu tranh giai cấp và dân tộc của nhân dân các nước vì hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và tiến bộ xã hội diễn ra rất phức tạp. Chủ nghĩa xã hội đứng trước nhiều khó khăn, thử thách. Nhận thức sâu sắc những nguyên nhân và bài học sau các sự kiện chính trị xảy ra ở Liên Xô và các nước Đông Âu, Đảng ta đã kiên quyết khắc phục những sai lầm, thiếu sót trong quá trình xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. Đại hội lần thứ VI của Đảng (1986) đã khởi xướng công cuộc đổi mới toàn diện đất nước. Nguyên tắc chỉ đạo sự nghiệp đổi mới được Đảng ta luôn quán triệt là: Đổi mới trên nền tảng tư tưởng là chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, vì độc lập dân tộc, vì chủ nghĩa xã hội. Trong bất kỳ điều kiện, hoàn cảnh nào cũng không dao động, bi quan, đổi hướng, thay đổi mục tiêu, con đường đã chọn. Đó vừa là tư tưởng, vừa là sự lựa chọn cách thức, bước đi phù hợp với điều kiện cụ thể của nước ta, dưới sự lãnh đạo của Đảng để từng bước hiện thực hóa con đường mà Chủ tịch Hồ Chí Minh đã lựa chọn - con đường độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội.

Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội (bổ sung, phát triển năm 2011) khẳng định: Đi lên chủ nghĩa xã hội là khát vọng của nhân dân ta, là sự lựa chọn đúng đắn của Đảng Cộng sản Việt Nam và Chủ tịch Hồ Chí Minh, phù hợp với xu thế phát triển của lịch sử.

Hiến pháp năm 2013 tiếp tục khẳng định: Đảng Cộng sản Việt Nam - Đội tiên phong của giai cấp công nhân, đồng thời là đội tiên phong của nhân dân lao động và của dân tộc Việt Nam, đại biểu trung thành lợi ích của giai cấp công nhân,

nhân dân lao động và của cả dân tộc, lấy chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng, là lực lượng lãnh đạo Nhà nước và xã hội.

2. Đi theo con đường Cách mạng Tháng Mười Nga, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam và Lãnh tụ Hồ Chí Minh, sự nghiệp cách mạng Việt Nam gần 90 năm qua đã giành được những thắng lợi to lớn mang tính bước ngoặt lịch sử. Nhân dân ta kiên định sự nghiệp đổi mới, kiên định mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội, tiếp tục con đường đi lên chủ nghĩa xã hội; Xã hội xã hội chủ nghĩa mà chúng ta xây dựng và hướng tới là một xã hội: Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh. Để đạt tới mục tiêu cao cả đó, tất yếu phải trải qua nhiều chặng đường khó khăn, gian khổ với những bước đi, hình thức phù hợp trong suốt thời kỳ quá độ. Trước mắt cần thực hiện có hiệu quả những nhiệm vụ trọng tâm sau:

- Tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện "tự diễn biến", "tự chuyển hoá" trong nội bộ theo tinh thần Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII) gắn với thực hiện có hiệu quả Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15-5-2016 của Bộ Chính trị "Về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh", không ngừng học tập, nâng cao nhận thức và vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh vào thực tiễn công tác xây dựng Đảng, xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa.

- Xây dựng tổ chức bộ máy của toàn hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả; đẩy mạnh đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, quan liêu. Tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ, đủ năng lực, phẩm chất và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ.

- Tập trung thực hiện các giải pháp nâng cao chất lượng tăng trưởng, năng suất lao động và sức cạnh tranh của nền kinh tế. Tiếp tục thực hiện có hiệu quả ba đột phá chiến lược, cơ cấu lại tổng thể và đồng bộ nền kinh tế gắn với đổi mới mô hình tăng trưởng; đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, chú trọng công nghiệp hoá, hiện đại hoá nông nghiệp, nông thôn gắn với xây dựng nông thôn mới. Chú trọng giải quyết tốt vấn đề cơ cấu lại doanh nghiệp nhà nước, cơ cấu lại ngân sách nhà nước, xử lý nợ xấu và bảo đảm an toàn nợ công gắn với việc triển khai thực hiện có hiệu quả ba nghị quyết Trung ương 5 (Khóa XII) về: Hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa; Tiếp tục cơ cấu lại, đổi mới và nâng cao hiệu quả doanh nghiệp nhà nước; Phát triển kinh tế tư nhân.

- Kiên quyết, kiên trì đấu tranh bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất và toàn vẹn lãnh thổ của Tổ quốc; giữ vững môi trường hoà bình, ổn định để phát triển đất nước; bảo đảm an ninh quốc gia, giữ gìn trật tự, an toàn xã hội. Mở rộng và đưa vào chiều sâu các quan hệ đối ngoại; tận dụng thời cơ, vượt qua thách

thức, thực hiện hiệu quả hội nhập quốc tế trong điều kiện mới, tiếp tục nâng cao vị thế và uy tín của đất nước trên trường quốc tế.

- Thu hút, phát huy mạnh mẽ mọi nguồn lực và sức sáng tạo của nhân dân. Chăm lo nâng cao đời sống vật chất, tinh thần, giải quyết tốt những vấn đề bức thiết; tăng cường quản lý phát triển xã hội, bảo đảm an ninh xã hội, an ninh con người; bảo đảm an sinh xã hội, nâng cao phúc lợi xã hội và giảm nghèo bền vững. Phát huy quyền làm chủ của nhân dân, phát huy sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc.

- Phát huy nhân tố con người trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội; tập trung xây dựng con người về đạo đức, nhân cách, lối sống, trí tuệ và năng lực làm việc; xây dựng môi trường văn hoá lành mạnh. *M*

BAN TUYÊN GIÁO TRUNG ƯƠNG